

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/103/2016
Identifikačné číslo spisu:	7715210299
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7715210299.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu MUDr. O. Q., bývajúceho vo L., zastúpeného Mgr. Štefanom Jakabom, advokátom v Košiciach, Nerudova 9, proti žalovanému Agropotravinárskemu družstvu Malčice, so sídlom v Malčiciach, IČO: 31 713 891, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Illeš, Šimčák, Brostl, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Štúrova 27, IČO: 36 861 472, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Alexander Brostl, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn. 10 C 261/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 21. októbra 2015 sp.zn. 2 Co 548/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce uznesením z 1. júla 2015 č.k. 10 C 261/2015-47 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovanému nakladať s podielmi špecifikovaných nehnuteľností tak, že mu zakázal previesť spoluvlastnícke právo k spoluvlastníckym podielom nehnuteľností darom, ich scudzením tretej osobe alebo ich zámenou za iné nehnuteľnosti s treťou osobou alebo zaťažiť ich záložným právom v prospech tretej osoby alebo vecným bremenom v prospech tretej osoby, alebo zabezpečovacím prevodom práva v prospech tretej osoby, alebo ich vložiť ako vklad spoločníka do obchodnej spoločnosti alebo družstva a zároveň zakázal žalovanému previesť užívacie práva k uvedeným podielom odplatným alebo bezodplatným titulom na tretie osoby k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam - dať ich do nájmu, podnájmu, bezodplatného užívania tretím osobám až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. V prevyšujúcej časti návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. V odôvodnení konštatoval, že v danej veci ide o predbežné opatrenie po začatí konania, t.j. podľa § 102 O.s.p. Poukázal na výnimočný charakter inštitútu predbežného opatrenia. Uviedol, že z predloženého LV č. XXX kat. územie Z. vyplýva, že žalobca a žalovaný sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na tomto LV v uvedenom podiele. Z rozhodnutí Správy katastra R., katastrálny odbor, pracovisko L. V XXX/14, V XXX/14 vyplýva, že na ich základe bolo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vedeným v kat. území Z. vložené v prospech žalovaného. Ďalšie (špecifikované) listinné dôkazy osvedčujú, že žalobca sa pokúšal mimosúdne vysporiadať záležitosti týkajúce sa porušenia jeho zákonného predkupného práva v procese predaja podielu nehnuteľností. Predložená

dohoda o urovnaní navyše preukazuje tvrdenia žalobcu, že dochádza k prevádzaniu nehnuteľností medzi subjektmi, ktoré sú označované ako spoločnosti skupiny ŠOMO s.r.o., teda spoločnosťami SARITOR s.r.o., AGRO - LAND SK s.r.o., ŠOMO s.r.o., EUROBENZ s.r.o., Agropotravinárske družstvo Malčice. Z nich teda možno urobiť záver, že žalobca dostatočne osvedčil potrebu navrhovanej naliehavej úpravy pomerov medzi účastníkmi, pretože medzi „spoločnosťami skupiny ŠOMO“ dochádza k prevodom pozemkov. Vzhľadom na to, že žalovaný na mimosúdne návrhy žalobcu odstrániť porušenie jeho predkupného práva nereagoval, k porušeniu predkupného práva žalobcu predajom spoluvlastníckeho podielu pre žalovaného došlo a hrozí, že pod prevodom, či zaťažením nehnuteľností ohrozí realizáciu nápravy porušenia predkupného práva žalobcu uplatnenú predmetnou žalobou vo veci samej. Preto bolo na mieste návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovieť, ale len v časti. Pri rozhodovaní totiž platí, že dotknutý účastník môže byť nariadeným predbežným opatrením postihnutý len v nevyhnutnom rozsahu. Ak teda žalobca spochybňuje porušením svojho predkupného práva platnosť prevodu podielov špecifikovaných nehnuteľností len v takom rozsahu možno obmedziť žalovaného vo výkone jeho vlastníckych práv.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného uznesením z 21. októbra 2015 sp.zn. 2 Co 548/2015 uznesenie súdu prvého stupňa, okrem výroku, ktorým bol návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý, potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že nie sú dôvody pre zmenu napadnutého rozhodnutia. Konštatoval, že v prípade, ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia, zruší rozhodnutie len ak zastavuje konanie (§ 221 ods. 3 O.s.p.). Poukázal na to, že už vo viacerých prejednávanych veciach obdobnej povahy dospel k záveru, že prakticky pri každej požiadavke, smerujúcej k ochrane vlastníckeho práva, ktorou je aj konanie o nahradenie prejavu vôle pri kúpnej zmluve, predmetom ktorej je nehnuteľnosť, resp. spoluvlastnícky podiel, potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov vyplýva zo samotnej potreby zachovania stavu vecí existujúceho v čase uplatnenia práva až do skončenia konania vo veci samej, t.j. do právoplatného vyriešenia otázky existencie alebo neexistencie tvrdeného spoluvlastníckeho práva navrhovateľa predbežného opatrenia. Potreba dočasnej úpravy je totiž daná nevyhnutnosťou zamedziť takým úkonom osoby zúčastnenej v konaní od jeho začiatku, v dôsledku ktorých by potom ani prípadný úspech žalobcu vo veci samej nemohol viesť k zmene stavu v katastri, nakoľko by tomu mohol zabrániť práve nedostatok účasti v konaní aj tej osobe, na ktorú by niektorý z účastníkov previedol vlastnícke práva. Požiadavku na zákaz nakladania osoby inak považovanej za vlastníka s predmetom vlastníctva treba vzťahovať nielen na samotný záujem previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ale aj na také úkony, ktoré by účastníkovi, domáhajúcemu sa súdnej ochrany, mohli v prípade úspechu jeho požiadavky spôsobiť iné ťažkosti pri výkone jeho vlastníckeho práva a mohli by obsah jeho vlastníckeho práva zredukovať na úroveň tzv. holého vlastníctva alebo spoluvlastníctva. Odvolací sa preto stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že žalobca osvedčil pravdepodobnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana vzhľadom na vyššie uvedené, ale aj osvedčením skutočnosti, že obchodné spoločnosti, spriaznené so žalovaným, už v minulosti medzi sebou previedli podiely k nehnuteľnostiam, napr. Agropotravinárske družstvo Malčice previedlo spoluvlastnícky podiel na Agroland Sk s.r.o. Podľa názoru odvolacieho súdu je dôvodné dočasne upraviť pomery v rozsahu zákazu nakladať so spoluvlastníckym podielom na predmetných nehnuteľnostiach až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, a to aj napriek tomu, že v ich prípade prevodu spoluvlastníckeho podielu žalovaným na tretiu osobu zostane predkupné právo žalobcovi zachované. Obsah tohto predkupného práva však už bude ovplyvňovaný podmienkami, za ktorých by žalovaný previedol podiel na tretiu osobu, predpokladajúc aj možnosť previesť nehnuteľnosť na osobu blízku, kde by žalovaný predkupné právo žalobcu vôbec nemusel rešpektovať. Odvoláciu námietku žalovaného týkajúcu sa neprimeranosti obmedzenia jeho vlastníckeho práva považoval za uvedených dôvodov za neopodstatnenú.

Proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby ho dovolací súd v celom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené, pričom v tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí. Podľa neho odvolací súd nedáva odpoveď prakticky na žiadny z rozhodujúcich odvolacích argumentov. Uviedol, že nemá žiadne návrhy na vykonanie dokazovania.

Žalobca považoval dovolanie za neprípustné a nariadené predbežné opatrenie za dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 242a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

V danej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1, 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko dovolaním žalovaného je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí, ktoré je taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutie, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania žalovaného smerujúceho proti uzneseniu (o predbežnom opatrení) podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne skúmal, či postupom odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti účastníkom konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nie je daná už tým, že dovolateľ tvrdí, že

napadnuté rozhodnutie je postihnuté touto vadou, ale len vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t.j. že nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa (resp. nebola odstránená) v rozhodnutí (v postupe) odvolacieho súdu.

Žalovaný v súvislosti s vadou konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. namietal (len), že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

Treba však uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

V odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa je odôvodnená dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Odvolací súd jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody, pre ktoré dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu je správne. Preto nebol dôvod na postup podľa druhej vety citovaného stanoviska.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaného podľa § 239 O.s.p. a podľa § 237 O.s.p. prípustné nie je, najvyšší súd ho podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

O trovách konania (aj dovolacieho) rozhodne súd prvého stupňa vo veci samej.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.